

Сила духу - не просто слова! Сила духу - це правда жива!

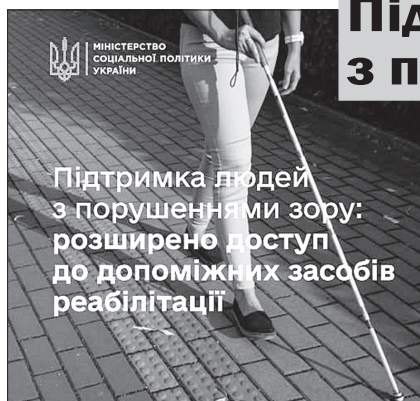

Видається з вересня 2003 року
20 травня 2025 року

Всеукраїнська організація
«СОЮЗ ОСІБ З ІНВАЛІДНІСТЮ УКРАЇНИ»

№ 21 (1020)

СИЛА ДУХУ

Підтримка людей з порушеннями зору: розширено доступ до допоміжних засобів реабілітації

Підтримка людей з порушеннями зору

Міністерство соціальної політики України підвищило граничні ціни на допоміжні засоби реабілітації для людей з інвалідністю, які мають порушення зору. Таке рішення набрало чинності згідно з Наказом №154-н.

Відтепер граничні ціни на ДЗР наступні:

- тактильні палиці (білі тростини) - у три рази, до майже 800 грн;

- ротаційні наконечники для тростин - встановлено граничну ціну у розмірі 410 грн.

Такі зміни дозволять людям з інвалідністю І групи з порушеннями зору, дітям з порушеннями зору віком від шести років отримувати компенсацію за придбання більш сучасних та якісних допоміжних засобів реабілітації.

У 2024-му році держава компенсувала витрати на самостійно придбані засоби орієнтування, спілкування та обміну інформацією для понад 1600 людей з порушеннями зору.

Анонс

2-3 стор.

Повернутися з полону: як допомогти близькій людині адаптуватися та отримати необхідні послуги

4-5 стор.

Чому важливо внести свою організацію до Реєстру надавачів соціальних послуг

5 стор.

Кількість патронатних сімей в Україні сягнула 500

6 стор.

Участь осіб з інвалідністю у складі виборчих комісій

7 стор.

Інклюзивна дошкільна освіта

Безбар'єрність - це коли слова не ображають

Слова, які ми обираємо, сигналізують про наше ставлення: повага чи зверхність, участь чи відчуження. Саме тому мова - це не другорядне. Вона - основа безбар'єрності.

15 травня ми розпочали роботу над формуванням державного стандарту - провели першу робочу зустріч надзвичайно важливої ініціативи - створення стандарту державної мови «Термінологія безбар'єрності». Разом із колегами з Національна комісія зі стандартів державної мови та іншими фахівцями ми говорили про те, як формулювання можуть як підсилювати, так і відштовхувати.

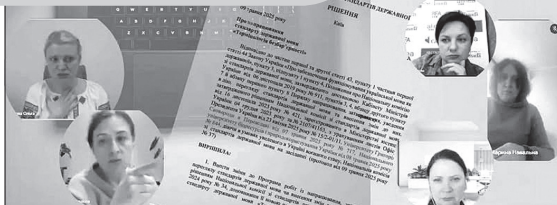
Безбар'єрність - це не тільки про пандуси чи інтерфейси. Це і про мову, якою ми звертаємось одне до одного. Коли «участь» - важливіша за «допомогу». Коли бачать не обмеження, а людину.

Ця робота - частина Національної стратегії безбар'єрності. І вона стосується всіх: освітян, медиків, працівників держустанов, журналістів. Бо кожне слово важить.

Попереду - формування переліку термінів, залучення науковців і технічна частина роботи. Але головне вже є - спільне розуміння: мова має бути такою, щоби не виключати, а включати. Не знецінювати, а визнавати.

Дякую кожному, хто долучається. Разом ми не просто перекладаємо поняття - ми творимо культуру поваги.

Тетяна ЛОМАКІНА, радниця - уповноважена
Президента України з безбар'єрності

Напрацювання стандарту державної мови «Термінологія безбар'єрності»

КОЖЕН ПЕРЕДПЛАТНИК
Є АКТИВНИМ УЧАСНИКОМ
РУХУ ЗА ПРАВА ЛЮДЕЙ
З ІНВАЛІДНІСТЮ

Передплата на незалежну
українську газету «Сила духу»
триває протягом всього року!

Всеукраїнська газета «Сила духу» - друг, порадник та консультант людей з інвалідністю та усіх небайдужих.

На сторінках видання розглядаються питання соціального та юридичного захисту, працевлаштування та освіти, реабілітації та дозвілля людей з інвалідністю. А ще - поради психологів, кухарів, та астрологів.

Будьте з «Силою духу»!

Читайте нас!
Передплачуйте нас!

РАЗОМ МИ СИЛА!

Повернутися з полону:

ЯК ДОПОМОГТИ БЛИЗЬКІЙ ЛЮДИНІ АДАПТУВАТИСЯ ТА ОТРИМАТИ НЕОБХІДНІ ПОСЛУГИ

Україна докладає максимально зусиль, аби звільнити з російського полону українських військових та цивільних. Станом на травень 2025 року відбулося 64 обміни військовополоненими, Україна повернула 4757 військових та 173 цивільних громадян.

Кожен та кожна, хто повернувся з ворожого полону, потребує тривалого лікування та реабілітації. Детальніше, як скористатися послугами можна прочитати за посиланням.

Адаптація після звільнення пройде якомога якісніше, якщо родина та близьке коло звільненого чи звільненої з полону будуть залучені до процесу відновлення.

Щоб дати розуміння, як краще допомогти звільненому з полону відновити контроль над власним життям, Міністерство соціальної політики отримало фахову консультацію від військового психолога, який працює з вказаними категоріями та підготувало коротку інструкцію для родин.

Створіть умови та дайте час на поступове відновлення. Важливо не перевантажувати людину інформацією та емоціями. Ви встигнете надолужити “втрачений час”, але важливо не робити це дуже швидко. Треба бути уважними до настроїв та почуттів, навіть якщо людина хоче побути сама.

Якщо людина змінилась за цей час, варто поступово розкриватися та наново знайомитись одне з одним.

Уникайте повторної травматизації – не говоріть і не розпитуйте про полон, поки людина сама не захоче про це говорити та буде до цього готовою.

Не робіть критичних оцінок відносно поведінки в полоні та під час бойових дій. Не інвалідизуйте людину, ставтесь з повагою до пережитого досвіду – уникайте фраз “я тебе розумію”, “все забудеться”.

Має бути розумна, контрольована комунікація із суспільством – не можна перевантажувати або суттєво обмежувати спілкування з соціумом.

Пошук позитивних емоцій і вражень не має перетворюватись на гонитву за щастям, у всьому має бути норма. Неприпустимо “створення настрою” через вживання психоактивних речовин.

Для успішної реабілітації та адаптації звільнені з полону українці можуть розраховувати на низку соціальних послуг. Військовослужбовці та цивільні можуть отримати послуги відразу - в центрі реінтеграції або закладі охорони здоров'я, а також після повернення до місця проживання.

Членам родин таких громадян послуги надаються під час полону та після звільнення їхніх рідних. Соціальна послуга чи послуги визначаються індивідуально до потреби кожної окремої людини чи родини.

Після подачі заяви чи звернення уповноваженої особи, звільнена людина чи члени її сім'ї можуть отримати такі послуги:

- **КОНСУЛЬТУВАННЯ** по всіх видах підтримки, державних гарантій та можливостей, які надаються звільненим особам та членам їх родин державою, органами місцевого самоврядування, бізнесом, громадськими та іншими організаціями. Це допоможе зорієнтуватися у великому обсязі наявної інформації, залучити необхідну підтримку та суттєво заощадити час її пошуку.

- **ПРЕДСТАВНИЦТВО ІНТЕРЕСІВ** включає ведення переговорів, листування від імені звільненої особи/ членів сім'ї з метою оформлення або відновлення документів, реєстрації місця проживання або перебування; допомоги у розшуку рідних та близьких, відновленні родинних та соціальних зв'язків; для забезпечення допоміжними засобами реабілітації, оздоровлення, лікування залежностей, встановлення груп інвалідності, прилаштування житлових умов в зв'язку з пораненням (інвалідністю) та іншим.

- **ДОГЛЯД ВДОМА ТА НАТУРАЛЬНА ДОПОМОГА** включає допомогу в самообслуговуванні за місцем проживання особам з порушенням функціонування з числа звільнених осіб або членів їх родин, прибирання житла, прання речей, заготовку дров, ремонт одягу та інше.

- **СОЦІАЛЬНИЙ СУПРОВІД** родин у складних життєвих обставинах допомагає з комплексними запитами, які потребують залучення інших організацій, довготривалого вирішення проблем, одночасного надання багатьох соціальних послуг.

- **СОЦІАЛЬНА АДАПТАЦІЯ** після повернення з полону допомагає пристосуватися до звичайного життя з врахуванням набутого досвіду та включає психологічну допомогу, відновлення соціальних зв'язків та сімейних стосунків, налагодження стосунків з дітьми, психологічну допомогу, групи взаємодопомоги, допомогу у працевлаштуванні / перенавчанні, переоблаштуванні житла для осіб з інвалідністю та інше

- **СОЦІАЛЬНА РЕАБІЛІТАЦІЯ** – стаціонарна/ напівстаціонарна послуга для осіб з порушенням функціонування, яка передбачає навчання, формування, розвиток і підтримку соціально-побутових навичок, надання допомоги у забезпеченні технічними та іншими засобами реабілітації, навчання навичкам користування ними; психологічну підтримку; нормалізацію психосоціального стану і підвищення якості життя; організацію дозвілля тощо.

- **ПОСЛУГА ПАЛІАТИВНОГО ДОГЛЯДУ** - створення умов для проживання/перебування; догляд; спостереження за станом здоров'я; сприяння наданню медичних послуг; допомога у забезпеченні технічними засобами реабілітації, навчання навичкам користування ними; навчання членів сім'ї догляду; допомога у веденні домашнього господарства.

- **ТРАНСПОРТНІ ПОСЛУГИ** - забезпечення перевезення маломобільних осіб спеціальним транспортним засобом, соціальним таксі, із супроводжуючим або придбання (компенсація) вартості палива.

- **ФІЗИЧНИЙ СУПРОВІД ОСІБ З ІНВАЛІДНІСТЮ** - надання допомоги при переміщенні у громадських місцях і транспорті для відвідування органів державної влади та місцевого самоврядування, установ, організацій та закладів освіти, надавачів медичних, соціальних та реабілітаційних послуг та інших.

- **ПЕРЕКЛАД ЖЕСТОВОЮ МОВОЮ** - переклад жестовою мовою (зокрема, з використанням знакових систем) та словесною мовою під час відвідування людьми з порушеннями слуху та мовлення адміністративних органів.

- **ПЕРСОНАЛЬНИЙ АСИСТЕНТ** - допомога та догляд, фізичний супровід для забезпечення самостійності та інтеграції у суспільство; сприяння реалізації прав у сферах соціального захисту, зайнятості, охорони здоров'я, освіти, доступності інфраструктури та інші.

Комплексна реабілітація доступна у таких закладах:

- „Центр комплексної реабілітації „Галичина“
- „Всеукраїнський центр комплексної реабілітації для осіб з інвалідністю“

- „Центр комплексної реабілітації для осіб з інвалідністю „Поділля“

- „Центр комплексної реабілітації для осіб з інвалідністю

„Донбас“

Для того, щоб отримати реабілітацію необхідно звернутися в Управління праці та соціального захисту населення (за місцем реєстрації) і отримати скерування в Центр реабілітації, надавши такі документи:

- Заява (на ім'я директора обраного Центру)

- Копія індивідуальної реабілітаційної карти виданої експертною командою з оцінювання повсякденного функціонування особи

- Копія: довідки до акту огляду експертною командою з оцінювання повсякденного функціонування особи

- Копія: паспорта, ідентифікаційного номера

- Копія документа про освіту

- Медична довідка форма № 027/0

- Медичні документи, які необхідні для отримання медичної реабілітації:

виписка з історії хвороби, рентгенограма, флюорографія (за останні 6 місяців), для жінок – консультація гінеколога.

Що не менш важливо, держава гарантує безоплатне протезування та забезпечення допоміжними засобами реабілітації як для військових, так і для цивільних.

Прес-служба Міністерства соціальної політики України

Реабілітація - це про майбутнє

Реабілітація дітей - це не лише про вправи в залі чи заняття в кабінеті. Це про шлях. Про кроки дитини до власної незалежності. Про те, як вона вчиться обходити або долати бар'єри - зовнішні й внутрішні. І кожен цей крок має значення. Але щоб він був упевненим, важливо не лише «рухатися», а рухатися правильно.

Бо поруч з ефективними методами існує чимало застарілих, а іноді й шкідливих практик. Як батькам розпізнати різницю? Що може стати орієнтиром на цьому шляху?

Про це розповідає Сергій Худа, в.о. керівника реабілітаційного відділення Дитячої лікарні Святого Миколая, фізичний терапевт.

«Для того, щоб отримати будь-яку навичку, її потрібно повторювати й так вчитися. Наприклад, якщо посадити дитину на велосипед, але тримати кермо, крутити педалі й балансувати замість неї, навіть через 10 років вона не зможе самостійно поїхати. Так само і з реабілітацією – якщо виконувати рухи замість дитини, її мозок не навчиться їх контролювати. Тому застосовуються методики, що вимагають активної участі самої дитини, а не пасивні впливи на її тіло», - пояснює пан Сергій.

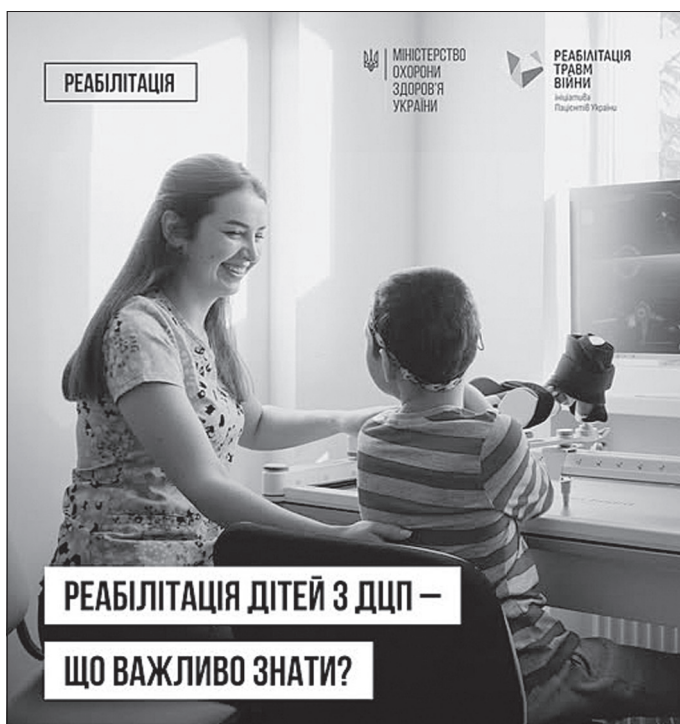
Активна участь дитини - це серце реабілітації. Але її неможливо уявити без батьків. Саме вдома, у звичайному дні, формується те, що почалось у кабінеті фахівця. Кожне побутове завдання - це ще один шанс для навички стати частиною життя.

Мета - орієнтир. Для когось - це перші кроки, для когось - Говерла. Але навіть «просто ходити» - це більше, ніж здається. Це означає мати змогу піднятися сходами до класу. А отже - навчатися, розвиватися, колись працювати. Реабілітація - це не лише про рух, це про майбутнє.

Щоб допомогти родинам у виборі методів, існує «світлофор Новак» - простий і наочний інструмент:

- Червона зона - методи, які можуть зашкодити. Їх ефективність не доведена, або навіть спростована.

- Жовта зона - щось між: методи, які можна використовувати обережно, але вони не мають бути основою. Серед них

є такі, що радше підходять, і ті, що краще обійти.

- Зелена зона - перевірені, ефективні й рекомендовані до застосування.

Цей підхід не про страх, а про усвідомленість. Про вміння відрізнати корисне від зайвого.

І головне: батьки грають важливу роль під час реабілітації дитини, і мають право знати. Запитувати. Досліджувати. Бо це не про сумнів. Це про турботу і підтримку, яка дає реабілітації дитини ґрунт під ногами.

Бо реабілітація - це командна гра. І серце цієї команди - родина. Вона задає ритм, підтримує, помічає найменші зрушення. Вона йде поруч, навіть коли прогрес непомітний. І саме в цій присутності - ключ до справжнього зцілення.

Прес-служба Міністерства охорони здоров'я України

ІНФОРМУЄ директорка Департаменту соцзахисту населення
Полтавської ОДА Людмила КОРНІЄНКО

Чому важливо внести свою організацію до Реєстру надавачів соціальних послуг

Якщо надавача соціальних послуг немає у Реєстрі – це не надавач соціальних послуг.

Нагадуємо, що лютого 2023 р. в Єдиній інформаційній системі соціальної сфери (ЄІССС) було впроваджено розділ про надавачів соціальних послуг Реєстру надавачів та отримувачів соціальних послуг для роботи у промисловому середовищі.

Юридичні та фізичні особи-підприємці, які надають соціальні послуги, мають відповідати Критеріям діяльності надавачів соціальних послуг та бути внесені Реєстру.

Порядок та механізм ведення Реєстру визначено у Порядку формування, ведення та доступу до Реєстру надавачів та отримувачів соціальних послуг, затвердженого постановою КМУ від 27 січня 2021 р. №999.

Реєстр забезпечує механізм прозорості ринку надавачів соціальних послуг. Завдяки його функціонуванню держава та органи соцзахисту населення мають доступ до інформації про всіх надавачів соціальних послуг.

Більше про Реєстр на порталі Мінсоцполітики за посиланням <https://surl.li/joviz>.

На сьогоднішній день по Полтавській області до Реєстру включено 113 установ, закладів, організацій, які надають соціальні послуги, з них: 81 комунальної та державної форми власності та 32 недержавного сектору.

Куди необхідно звернутися для реєстрації організації у Реєстрі?

Суб'єктами реєстрації визначено виконавчі органи сільських, селищних, міських рад, які відповідно до Порядку забезпечують ведення Реєстру.

Прийняття документів/відомостей, що подаються для внесення до Реєстру забезпечуються Реєстраторами - посадовими особами суб'єкта реєстрації, які мають відповідні права доступу до Реєстру <https://poda.gov.ua/>

documents/146587

Офіційна реєстрація організації як надавача соціальних послуг дає можливість потенційним отримувачам соціальних послуг дізнатися про організацію та доступні послуги.

Крім того, це змога претендувати на участь у експериментальних проєктах, які передбачають отримання фінансової та іншої підтримки за кошти державного бюджету та міжнародних фондів.

Які способи подачі заяви для внесення організації до Реєстру?

Щоб організацію внесли до Реєстру, необхідно подати відповідну заяву:

- онлайн - через Соціальний портал Мінсоцполітики <http://soc.gov.ua>. Там буде доступний кабінет надавача соціальних послуг;

- у письмовому вигляді - звернувшись до реєстратора за місцем юридичної реєстрації організації. Це органи соціального захисту населення (ОСЗН) та центри надання адміністративних послуг (ЦНАП).

Який перелік документів необхідно подати для внесення організації до Реєстру?

Основними є два документи - сама заява та перелік соціальних послуг, які надає організація.

Ознайомитися із повним переліком документів можна за посиланням: <https://poda.gov.ua/documents/146587>

Термін розгляду заяви - до 5 робочих днів.

Як змінити реєстраційні дані? Якщо відбулися зміни у організації, наприклад, адреса надання послуги, контактні дані, перелік соціальних послуг необхідно повідомити про це реєстратора.

Для цього потрібно подати заяву: онлайн або письмову та документи, що підтверджують відповідні зміни.

Важливо: якщо організація припиняє свою діяльність, у такий же спосіб можна подати заяву про виключення з Реєстру.

Як сформувати витяг з Реєстру надавачів соціальних послуг?

Витяг з Реєстру можна отримати як у паперовій формі, звернувшись до реєстратора, так і в електронному вигляді. Така опція доступна на головній сторінці Соціального порталу Мінсоцполітики. Натиснувши „Сформувати витяг”, ви будете перенаправлені до форми заповнення, в якій заповнюєте необхідні поля.

Для чого це потрібно і чому це важливо?

Враховуючи глобалізаційні процеси та важливість залучення додаткових ресурсів для забезпечення сталого розвитку територіальних громад та країни в цілому, саме включення надавача до державного Реєстру є обов'язковою умовою для участі в :

- експериментальних та пілотних проєктів, які передбачають отримання фінансової та іншої підтримки за кошти державного бюджету та міжнародних фондів;

- проєктах та ініціативах з отримання грантової

(міжнародно-технічної) та благодійної допомоги для забезпечення реагування на виклики війни, роботи з постраждалим населенням та уразливими категоріями громадян;

- цільових програмах та заходах різного рівня, спрямованих на розвиток соціальної сфери.

Департамент соціального захисту населення ПОВА заохочує заклади та організації, які планують розширю-

вати сферу своєї діяльності та підтримувати населення як надавачі соціальних послуг «легалізувати» свою діяльність та внести дані до Реєстру.

Довідкова інформація та консультації щодо включення до Реєстру надавачів доступні за телефоном відділу надання соціальних послуг Департаменту соціального захисту населення Полтавської ОВА (0532) 68-12-64.

Кількість патронатних сімей в Україні сягнула 500

Ці родини рятують дітей від інституційних закладів

Станом на травень 2025 р. в Україні вже 500 патронатних вихователів разом зі своїми помічниками опікуються майже тисячею дітей, які з тих чи інших причин не можуть бути з біологічними сім'ями. При цьому на початку 2024 р. в громадах працювало менше 300 патронатних сімей. У них на тимчасовому вихованні перебували 638 дітей.

Залученню нових сімей сприяли законодавчі зміни і проєкт «Родина для кожної дитини: розвиток сімейного патронату». У липні минулого року Мінсоцполітики майже удвічі збільшило оплату праці патронатних вихователів, запровадило оплачувану відпустку, оплачуваний час очікування дитини і можливість вихователю мати оплачуваного помічника не з-поміж членів родини.

На сьогодні послуга патронату є у 295 громадах. У 119 з них вона з'явилася вперше - за час реалізації проєкту. Лідерами за кількістю новостворених патронатних родин є Хмельницька, Чернігівська, Черкаська, Житомирська та Дніпропетровська області.

«Родина для кожної дитини починається з турботливих дорослих. Я дякую кожній патронатній сім'ї за піклування про дітей у складних життєвих ситуаціях. 500 родин - амбітне досягнення і результат спільних зусиль багатьох людей. Водночас цієї кількості все ще недостатньо, щоб забезпечити дітям в кожній громаді безпечне сімейне виховання. Тому рухаємося далі. Закликаю тих, хто має досвід роботи з дітьми, створювати патронатні сім'ї. Дізнайтесь про таку можливість в службі у справах дітей або центрі зайнятості, щоб стати турботливими вихователями для дітей, які цього потребують», - говорить Міністерка соціальної політики Оксана Жолнович.

Завдяки патронату дитина уникає додаткового травмування: якщо вона опинилась без батьківського піклування, вона потрапляє не в інституційний заклад, а в сім'ю. Тут дитина отримує індивідуальну підтримку, виховання та реабілітацію - поки соціальні служби допомагають батькам впоратися з труднощами або на час пошуку нової сім'ї. Патронатні родини також опікуються неповнолітніми вагітними та породіллями, створюючи безпечне середовище для дівчат у складних ситуаціях.

«Кожна дитина має право зростати в турботливому родинному середовищі, і ми маємо зробити усе можливе, аби це стало реальністю, - зазначає голова Представництва ЮНІСЕФ в Україні Мунір Мамедзаде. - Патронатні родини виконують надзвичайно важливу роль, забезпечуючи дітям любов і піклування у найскладніші моменти в їхньому житті. Маючи цю рятівну підтримку, діти можуть продовжувати навчатися, розвиватися і відчувати радість дитинства. Розширення такої підтримки і варіантів допомоги вразли-

вим дітям, особливо під час війни, є критично необхідним».

«З січня 2024 по квітень 2025 року ми побачили реальні результати: 42% дітей після перебування в патронатних родинках змогли повернутися до своїх батьків, а ще 44% - знайшли нові сім'ї через опіку, усиновлення, прийомні сім'ї та дитячі будинки сімейного типу. Патронат - це можливість зберегти сім'ю і зростати у сім'ї. Ми хочемо, щоб ця позитивна тенденція набирала обертів. І щоб діти не потрапляли в інституційні заклади навіть тимчасово», - розповіла Василина Дибайло - директорка міжнародної благодійної організації «Партнерство «Кожній дитині», яка допомагає реалізовувати проєкт у громадах.

У межах проєкту місцеві фахівці та фахівчині служб у справах дітей проходять навчання, де дізнаються, як інформувати про патронат, де шукати кандидатів та кандидаток у патронатні вихователі та як запроваджувати послугу.

Також у громадах відбуваються адвокаційні сесії, під час яких представники влади, фахівці соціальних служб, освітяни, медики, громадські організації, активні жителі шукають рішення для збільшення кількості патронатних родин.

Крім того, 50 людей торік стали тренерами для підготовки кандидатів та кандидаток у прийомні батьки, батьки-вихователі, опікуни, усиновлювачі та патронатні вихователі. Нині триває підготовка ще 50 тренерів з 19 регіонів України та Києва. Вони навчатимуть людей, які планують прийняти дитину в сім'ю. Від підготовки тренерів залежить, наскільки ефективно майбутні родини зможуть забезпечити дитині підтримку.

Прес-служба Міністерства соціальної політики України

РОЗ'ЯСНЕННЯ НСЗУ

17 травня - Всесвітній день боротьби з артеріальною гіпертензією

Артеріальна гіпертензія - це патологічний стан організму, який проявляється стійким підвищенням артеріального тиску. Постійне підвищення тиску може призвести до розвитку гіпертонічної хвороби, інсульту, інфаркту міокарда та інших тяжких хронічних захворювань.

Важливо: у нормі артеріальний тиск має бути близько 120/80 мм. рт. ст., при артеріальній гіпертензії значення артеріального тиску стабільно перевищують 130/80 мм рт. стовпчика. Щоб своєчасно виявити проблему та уникнути небажаних наслідків необхідно регулярно вимірювати тиск.

Симптоми гіпертензії часто проходять непомітно. Окрім стійкого підвищення артеріального тиску, проявами хвороби є:

- головний біль (найчастіше в потиличній чи тім'яній частині);
- періодичний шум у вухах;
- запаморочення і потемніння в очах;
- біль у ділянці серця;
- прискорене серцебиття (понад 90 разів на хвилину) у спокійному стані;
- відчуття задиху.

Якщо показники тиску високі, варто звернутися до свого сімейного лікаря. Лікар здійснить комплексну оцінку стану здоров'я і надасть рекомендації для ефективної профілактики та лікування.

За пакетом "Первинна медична допомога" українці безоплатно отримують:

- оцінку чинників ризику розвитку серцево-судинних захворювань;

- лабораторні та інструментальні дослідження: загальний аналіз крові, загальний аналіз сечі, глюкозу в цільній крові, холестерин загальний, а також проведення електрокардіографії.

За потреби лікар призначить додаткові обстеження і виписує направлення на консультацію до кардіолога. Ці послуги будуть для пацієнта безоплатними.

Також лікар первинної медичної допомоги може виписати рецепт на препарати для лікування серцево-судинних захворювань, передбачені програмою "Доступні ліки".

Нині в програму входять 263 лікарські засоби для лікування серцево-судинних та цереброваскулярних захворювань (у т.ч. для профілактики інфарктів та інсультів). За е-рецептом пацієнт отримує лікарські засоби безоплатно або з частковою доплатою.

З серпня 2025 р. програма реімбурсації розшириться новими препаратами для лікування серцево-судинних та цереброваскулярних захворювань:

- Індапамід, торасемід (для контролю тиску та зменшення набряків);
- Метилдопа (для лікування гіпертензії).

Отримати ліки можна в аптеках, які мають договір із НСЗУ за програмою реімбурсації. Такі аптеки мають позначку "Тут є "Доступні ліки", а ті, де можна отримати інсулін, мають наліпку "+Інсуліни".

Знайти аптеку можна:

- на дашборді "Електронна карта місць відпуску лікарських засобів за еРецептом": <https://cutt.ly/prsTuZDI>;
- через чат-бот "Спитай Гриця": <https://cutt.ly/drsToyCW>;
- за номером контакт-центру НСЗУ 16-77.

СЬОГОДЕННЯ

Участь осіб з інвалідністю у складі виборчих комісій

Питання участі осіб з інвалідністю у виборчому процесі є важливим аспектом реалізації наших конституційних прав. Окрім права голосу, особи з інвалідністю також мають право брати активну участь в організації виборів, зокрема як члени виборчих комісій. Це не лише питання забезпечення рівності прав, але й важливий крок до побудови інклюзивного суспільства. Проте на цьому шляху існує низка перешкод, які потребують комплексного вирішення.

Фізична недоступність виборчих дільниць залишається одним з основних бар'єрів для осіб з інвалідністю. Навіть якщо людина є членом комісії, приміщення дільниці може не мати необхідної інфраструктури для вільного пересування, як-от пандусів, ліфтів чи широких дверних прорізів. Це створює значні труднощі для людей, які використовують крісла колісні або інші засоби для мобільності. Нерідко такі виборчі дільниці також не мають доступних санітарних кімнат чи спеціально обладнаних зон для відпочинку, що особливо важливо при тривалих змінах.

Робочі місця на виборчих дільницях часто не адаптовані

для осіб з інвалідністю. Наприклад, робочі столи можуть бути занадто високими для тих, хто використовує крісла колісні, а відсутність спеціальних крісел може викликати додатковий дискомфорт для людей з порушеннями опорно-рухового апарату.

Транспортні бар'єри також суттєво впливають на можливість осіб з інвалідністю брати участь у роботі виборчих комісій. Особливо це відчутно у сільських районах, де інфраструктура громадського транспорту часто недоступна або погано розвинена. Відсутність доступних маршрутів або спеціалізованих транспортних засобів робить участь у виборах фізично складною і часто фінансово обтяжливою. Важливо розуміти, що для багатьох людей з інвалідністю кожна поїздка вимагає ретельного планування та додаткових витрат.

Дискримінація і стигматизація залишаються серйозними перешкодами для участі осіб з інвалідністю у виборчих комісіях. Упереджене ставлення, недостатнє розуміння потреб і можливостей таких осіб з боку інших членів комісії створює додатковий психологічний тиск. Часто особи з інвалідністю стикаються з сумнівами у своїх можливостях з

СЬОГОДЕННЯ

боку колег, що може знижувати їх мотивацію брати активну участь у виборчому процесі.

Члени виборчих комісій повинні проходити спеціалізоване навчання, але матеріали для цих курсів часто не адаптовані для осіб з порушеннями слуху та зору або. Наприклад, відеоматеріали можуть не мати субтитрів або сурдоперекладу, а текстові матеріали часто не відповідають принципам легкого читання. Це ускладнює засвоєння необхідних знань і навичок, що може знижувати ефективність роботи таких членів комісій.

Психологічний бар'єр також може грати важливу роль. Недооцінка власних можливостей, страх перед складними ситуаціями на дільниці чи небажання стикатися з можливими труднощами можуть стримувати людей від активної участі. До цього додається відсутність належної підтримки з боку інших членів комісії або навіть непорозуміння з їхнього боку, що створює додаткові психологічні бар'єри.

Окремо слід відзначити, що робота членів виборчих комісій часто є тривалою і безперервною, особливо у день виборів та під час наступного підрахунку голосів. Цей процес може тривати понад добу, включаючи підготовку дільниці, роботу з виборцями, підрахунок голосів та оформлення необхідної документації. Такі тривалі зміни є фізично та емоційно виснажливими навіть для здорових людей, а для осіб з інвалідністю ці навантаження можуть бути ще серйознішими. Часто їм доводиться працювати без можливості зробити перерву, що ускладнюється

недоступністю санітарних кімнат та місць для відпочинку. Це підкреслює необхідність створення спеціальних умов для їхньої комфортної роботи, включаючи адаптовані робочі місця та відповідну підтримку з боку колег.

Висновки. Для ефективного залучення осіб з інвалідністю до складу виборчих комісій необхідно подолати фізичні, організаційні та соціальні бар'єри. Потрібно адаптувати виборчі дільниці, створити умови для роботи та навчання, а також забезпечити повагу до прав і гідності людей з інвалідністю. Подальші зусилля у цьому напрямі сприятимуть розбудові більш інклюзивного суспільства.

Як засвідчує практика, члени Союзу осіб з інвалідністю України брали участь в організації виборчого процесу. Деякі з активних членів організації були спостерігачами на виборах, хтось членами чи членками лічильної комісії. Ми на власному досвіді знаємо і усвідомлюємо всю складність цієї роботи. Разом з тим кожна людина має право зробити свій свідомий вибір, чи приймати участь у цьому процесі та брати на себе ці навантаження. І цей вибір має бути обумовлений виключно громадянською позицією людини, а не наявністю чи відсутністю архітектурних перешкод.

Інформація – наше все. Ми живемо в суспільстві, навчаємось, працюємо, здійснюємо творчу, громадську або політичну діяльність у просторах і оточенні, які не завжди є дружніми до нас. Знання – це сила. Сила руйнувати бар'єри.

Денис СУХОТІН, голова ВП ГО ВО СІУ

«Закарпатське обласне товариство осіб з інвалідністю»

ТОЧКА ЗОРУ

Інклюзивна дошкільна освіта

Безбар'єрність - це коли ти можеш бути собою з самого раннього віку. Коли тебе бачать, чують і приймають - таким, як ти є. Саме про це говорили під час панелі, присвяченої майбутньому інклюзивної дошкільної освіти. Захід зібрав лідерів освіти, представників уряду, міжнародних партнерів і тих, хто формує політики для найменших громадян України.

Бо інклюзивне дошкілля - це не просто метод чи програма. Це - перше середовище, де дитина дізнається: чи є для неї місце в цьому світі. Чи її бачать. Чи вона відчуває себе рівною серед інших.

Інклюзивна дошкільна освіта - частина Стратегії безбар'єрності, створеної за ініціативи першої леді Олена Зеленська. І водночас - флагманський проект Міністерства освіти і науки України, який має стати стандартом якості для всієї системи.

Інклюзивне дошкілля - це не просто формат освіти. Це - перший простір, у якому дитина дізнається - чи є для неї місце в цьому світі?

Маленька людина не запам'ятає всіх слів вихователя. Але вона назавжди запам'ятає:

- чи її прийняли такою, якою вона є;
- чи були поруч діти, схожі на неї і не схожі;
- чи вважали її рівноправною частиною спільноти.

Коли ми говоримо про "різноманіття", ми говоримо про життя.

Різні мови, звички, спроможність, фізичний стан - усе це не винятки, а людська норма. І що раніше дитина бачить цю норму в дії, то глибше вона вчиться бути людиною - відкритою, відповідальною, здатною на співпереживання.

Ми не створюємо "спеціальні умови". Ми створюємо умови, які зручні всім. Простір, який підходить для дитини з порушенням слуху, так само буде комфортним для дитини, яка сьогодні просто втомилась.

Інклюзивне середовище в дошкіллі - це рівні стартові можливості. Це - про справедливість. Це як чесна бігова доріжка: не так, що одному - асфальт, іншому - пісок, а всім - простір, де можна спробувати, впасти, піднятися й бігти далі.

Ми формуємо в дошкіллі модель суспільства, яке не ділить, а об'єднує. Суспільства, в якому кожен має право бути.

Окрім інших питань, ми обговорювали, якими будуть результати впровадження інклюзії у дошкіллі через 10 років.

Можна очікувати, що ми побачимо нове покоління, яке по-іншому ставиться до "інакшості". Яке сприймає та приймає людей у всій їх різноманітності. І це буде мати вплив на всі сфери життя країни без виключення.

Цікаву й слушну думку з цього приводу додав Андреас Шляйхер – директор з питань освіти та навичок Організації економічного співробітництва та розвитку (OECD), керівник відомої Програми міжнародного оцінювання учнів (PISA).

Він зазначив, що ми відчуємо це в економіці, адже визнання різноманіття та талантів кожного веде до інклюзивного зростання в країні.

Країна, яка не втрачає жодного таланту - сильніша.

Дякую всім, хто відкриває двері щодня. Для кожної дитини. Без винятку.

**Тетяна ЛОМАКІНА, радниця - уповноважена
Президента України з безбар'єрності**

АСТРОЛОГІЧНИЙ ПРОГНОЗ НА НАСТУПНИЙ ТИЖДЕНЬ

ОВЕН. Тиждень відкриє перед вами низку цікавих можливостей, особливо у сфері знайомств, коротких поїздок і нових контактів. Ви будете сповнені енергії, що дозволить швидко приймати рішення і діяти. Однак варто уникати поспіху: не кожна пропозиція виявиться перспективною. У другій половині тижня виникне бажання змінити оточення або спробувати нове хобі — це може стати джерелом енергії та натхнення.

ЛЕВ. Попереду тиждень активної соціалізації. Вас потягне до нових знайомств, спілкування, командної роботи. Ви зможете надихнути інших на проекти, у які самі вірите. Це вдалий період для презентацій, публічних виступів, організації подій. Будьте сміливішими у своїх діях і не бійтеся ризикувати. Деякі Леви отримають несподівану пропозицію, яка змінить коло спілкування або робочі завдання.

СТРЕЛЕЦЬ. Період, коли партнерські стосунки вийдуть на перший план. Це стосується не лише кохання, а й бізнесу, дружби, спільної справи. Можливо, доведеться прийняти непросте рішення, зробити вибір або встановити межі. Вас можуть здивувати чийсь слова або вчинки. Але в цьому є сенс — ситуація навчить вас бачити суть людей, а не лише їхні обіцянки. Час несподіваних подій і нових знайомств.

ТЕЛЕЦЬ. Це буде продуктивний тиждень у фінансовому плані. Зірки підштовхують вас до аналізу доходів і витрат. Якщо ви планували внести зміни у стиль життя, роботу чи витратні звички — час діяти. Увагу варто звернути і на сферу здоров'я. Вдалий період для лікувальних процедур, корекції харчування, активних прогулянок. У вихідні можливий неочікуваний подарунок або корисна порада від людини, якій ви давно довіряєте.

ДІВА. Ваша увага буде прикута до кар'єри та зовнішніх амбіцій. Ви прагнете структури й визнання — і зараз є шанс отримати і те, й інше. Підтримка сім'ї та друзів дасть вам сили рухатися вперед. Не бійтеся показати результати своєї роботи, навіть якщо він ще не ідеальний. Ви будете помічені й оцінені. В особистих стосунках можливі дрібні непорозуміння — краще відверто говорити про те, що вас турбує.

КОЗЕРІГ. Практичність і стабільність — ось ключові орієнтири цього тижня. Вам доведеться брати на себе побутові чи професійні зобов'язання, однак це дасть відчуття контролю. Не відмовляйтесь від допомоги — деякі завдання легше вирішити вдвох. Можливі цікаві події, пов'язані зі здоров'ям: хтось почне новий режим, хтось пройде діагностику. Прислухайтеся до сигналів тіла.

БЛИЗНЮКИ. Сонце входить у ваш знак, а це означає, що тиждень пройде під знаком особистісного зростання. Ви будете на висоті: привабливі, красномовні, помітні. Саме зараз можна заявити про себе, розпочати новий цикл — від стрижки до великого проекту. Люди будуть тягнутися до вас, шукаючи натхнення або відповіді. Важливо не втратити внутрішній баланс і не розпошитись на дрібниці.

ТЕРЕЗИ. Тиждень надасть шанс подивитися на життя з нового ракурсу. Можливі новини здалеку, запрошення у подорож або ідеї про зміну професійного вектору. Прагнення розширити світогляд приведе вас до нових знань — саме час записатися на курс, семінар або почати читати книжку, яка давно чекала своєї черги. Ключ до успіху - активність і готовність до змін. Уникайте поспішних рішень у фінансових питаннях.

ВОДОЛІЙ. Тиждень творчості, легкості й нових знайомств. Водолії відчують потребу висловлювати себе яскраво — через мистецтво, стиль, вільне слово. Вас буде помітно, особливо у соціальних мережах, медіа та компаніях. Це чудовий час для флірту, романтики, гри. Це час внутрішньої гармонії. Проте у фінансах варто бути уважнішими — не всі обіцянки виявляться щирими.

РАК. Це період усамітнення, аналізу та переоцінки цінностей. Ракам варто пригальмувати темп і зануритися у внутрішній світ. Особливо це стосується тих, хто втомився від рутини або пережив нещодавні емоційні потрясіння. Час присвятити себе родині, дому, спокійним прогулянкам. Якщо дозволите собі трохи тиші — почнете себе по-новому. Кінець тижня потішить приємними новинами, особливо в професійній сфері.

СКОРПІОН. Час глибоких трансформацій. Вас може потягнути на внутрішню перебудову, зміну пріоритетів, очищення від зайвого — як в думках, так і в матеріальному сенсі. Також актуальними стануть теми боргів, кредитів, спадку чи чужих ресурсів. Якщо планували юридичне оформлення важливих документів — час ідеальний. В особистому — більше довіри і чесності, навіть якщо це болісно.

РИБИ. Домашня сфера вимагатиме вашої уваги. Можливо, з'явиться ідея змінити інтер'єр, розпочати ремонт або повернутись до родинних справ. Водночас усередині вас визріває бажання стабільності та тиші. Постарайтесь не тікати від проблем, а вирішувати їх через діалог. Це допоможе уникнути непорозумінь і створити атмосферу довіри. У середині тижня можуть виникнути цікаві пропозиції, пов'язані з роботою.

ПРЯМУЄМО
РАЗОМ

G | M | F

Transatlantic
Foundation

Випуск створено за фінансової підтримки
Європейського Союзу та Німецького фонду
Маршалла Сполучених Штатів Америки –
Transatlantic Foundation (GMF TF).

Його зміст є виключною відповідальністю
Полтавського регіонального осередку
Громадська організація «Всеукраїнська
організація Союз осіб з інвалідністю України»
і не обов'язково відображає погляди
Європейського Союзу та/або GMF TF.

erim
Equal Rights
& Independent
Media

PROELECT
PROMOTING ACCOUNTABILITY IN ELECTORAL PROCESSES

Газета
«Сила духу»

Реєстраційний № KB 13063-1947 PR
Засновники: ПОО ВО COIU, ВО COIU
Видається за підтримки ВО COIU

Адреса редакції: 36000,
м. Полтава, вул. Соборності,
45, кімната 105.
тел/факс (0532)56-95-60.

Головний редактор:
Сергій Чумак.

E-mail: sergiy229@ukr.net
gazeta-sd@ukr.net

Редакція не завжди
поділяє точку зору авторів
публікації. Автор несе
повну відповідальність
за достовірність інформації.
Редакція залишає за собою
право скорочувати
і редагувати матеріали.

Підписний індекс: 91664

Віддруковано:

ТОВ «Прес Корпорейшн Лімітед»,
21034, м. Вінниця, вул. Чехова, 12а.
Тел.: (0432) 55-63-97, 55-63-98.

Підписано до друку: 19.05.2025 р.

Тираж: згідно заявки.

Замовлення: № 2513420